

Centre for Graduate Studies

AMSS5403
Transaksi dalam
Sistem Muamalat
di Malaysia

AMSS54031208MM

AMSS5403
TRANSAKSI DALAM
SISTEM MUAMALAT
DI MALAYSIA

Prof Madya Dr Mohamad Ismail Mohamad Yunus

OPEN UNIVERSITY
MALAYSIA

- Pengarah Projek:** *Prof Dr Mansor Fadzil*
Prof Madya Dr Arifin Hj Zainal
Open University Malaysia
- Penulis Modul:** *Prof Madya Dr Mohamad Ismail Mohamad Yunus*
Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
- Penyederhana:** *Shamshina Mohamad Hanifa*
Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
- Dibangunkan Oleh:** *Pusat Reka Bentuk Pengajaran dan Teknologi*
Open University Malaysia
- Dicetak Oleh:** Meteor Doc. Sdn. Bhd.
Lot 47-48, Jalan SR 1/9, Seksyen 9,
Jalan Serdang Raya, Taman Serdang Raya,
43300 Seri Kembangan, Selangor Darul Ehsan

Edisi Pertama, Ogos 2012

Hak cipta © Open University Malaysia (OUM), Ogos 2012, AMSS5403

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada bahan ini boleh disalin semula dalam mana-mana cara tanpa kebenaran secara bertulis daripada Presiden Open University Malaysia (OUM).

Isi Kandungan

Panduan Kursus

xi - xvii

Topik 1	Sistem Muamalat dalam Syariat Islam	1
1.1	Sejarah Rasulullah SAW Berkaitan dengan Sistem Muamalat	2
1.2	Pengenalan Kepada Sistem Muamalat dalam Syariat Islam	3
1.3	Kaedah Asas dalam Fiqh Muamalat	4
1.4	Jenis-jenis Muamalat dalam Syariat Islam	6
1.5	Rukun dan Syarat Muamalat dalam Islam	7
1.6	Konsep Muamalat dalam Syariat Islam	9
1.6.1	Objektif Muamalat	12
1.6.2	Peranan dan Fungsi Muamalat dalam Syariat Islam	12
1.6.3	Keutamaan dan Kelebihan Muamalat	14
1.6.4	Skop Muamalat	14
	Rumusan	16
	Kata Kunci	17
	Rujukan	17
Topik 2	Etika Islam dalam Muamalat	18
2.1	Prinsip Keadilan dalam Muamalat	19
2.2	Memberi Layanan yang Baik	21
2.3	Melindungi Hak-hak Penjual dan Pembeli	23
2.4	Memiliki Sifat Jujur dan Amanah	26
2.5	Sifat-sifat Terpuji dalam Muamalat	27
2.6	Menimbang dan Mengukur dengan Betul	30
2.7	Larangan Terhadap Amalan Monopoli dan Komplot Sorok Barangan	33
2.8	Kerelaan dalam Transaksi Muamalat	34
2.9	Transaksi Niaga yang Bebas Riba	36
	Rumusan	40
	Kata Kunci	40
	Rujukan	40
Topik 3	Konsep Harta dalam Muamalat	42
3.1	Pengertian Harta	42
3.2	Kedudukan Harta dan Fungsinya	46
3.3	Pembahagian Harta	48
3.3.1	Jenis Harta dari Segi Kebolehan Kemanfaatan	48
3.3.2	Harta dari Segi Jenisnya	49

	Rumusan	51
	Kata Kunci	52
	Rujukan	52
Topik 4	Konsep Akad dalam Syariat Islam	53
4.1	Pengertian Harta	53
4.2	Rukun Akad	56
4.3	Syarat-syarat Umum dan Khusus dalam Akad	58
4.4	Kebebasan Syarat dalam Akad	61
4.5	Jenis-jenis Akad	63
4.5.1	Akad Sahih	64
4.5.2	Akad yang Tidak Sahih	64
4.6	Tamatnya Sesuatu Akad	65
	Rumusan	67
	Kata Kunci	68
	Rujukan	68
Topik 5	<i>Ahliyyah</i> (Kelayakan) dalam Akad Menurut Syariat Islam	69
5.1	Elemen Kesilapan/Kekhilafan dalam Akad	70
5.1.1	Kesilapan Batin (Tersembunyi)	71
5.1.2	Kesilapan Zahir (Jelas)	71
5.2	Elemen Rugi dan Tipu Helah dalam Akad	72
5.2.1	Elemen Tipu Helah atau Muslihat	73
5.2.2	Hukum Serta Kesannya Akad yang Merugikan dan Tipu Helah dalam Akad	73
5.3	Elemen Paksaan dalam Akad	75
5.3.1	Hukum Serta Kesan Paksaan Pada Akad	76
5.4	Bahagian-bahagian Akad	78
5.4.1	Sifat atau Hukum Akad	79
5.4.2	Tempoh Akad	82
5.4.3	Akad Tergantung	83
	Rumusan	85
	Kata Kunci	86
	Rujukan	86
Topik 6	Konsep Jual Beli Menurut Syariat Islam	88
6.1	Pengertian Jual Beli	89
6.2	Asas Hukum Jual Beli Menurut Syariat Islam	91
6.3	Hukum Jual Beli Menurut Perspektif Islam	93
6.4	Rukun dan Syarat Jual Beli dari Kaca Mata Islam	94

6.5	Jenis-jenis Jual Beli	100
6.5.1	Jual Beli yang Sahih	101
6.5.2	Jual Beli yang Batil	101
6.5.3	Jual Beli <i>al-Urbun</i> (المرئون)	103
	Rumusan	105
	Kata Kunci	106
	Rujukan	106
Topik 7	Konsep Riba Menurut Syariat Islam	108
7.1	Pengertian Riba	109
7.2	Jenis-jenis Riba	110
7.2.1	Riba <i>ad-Duyun</i> (Muncul daripada Hutang)	110
7.2.2	Riba <i>al-Buyu</i> (Muncul daripada Jual Beli Barangan Ribawi)	111
7.3	Hukum Larangan Riba dan Dalilnya dalam Islam	113
7.4	Riba dan Bentuknya dalam Suasana Semasa	117
7.4.1	Transaksi Riba dalam Bank Konvensional	117
7.4.2	Riba dalam Pinjaman	118
7.4.3	Pinjaman dalam Islam	120
7.4.4	Riba dalam Akaun Simpanan dan Pelaburan	121
7.4.5	Konsep Akaun Simpanan di Perbankan Islam	122
	Rumusan	124
	Kata Kunci	125
	Rujukan	125
Topik 8	<i>Khiyar</i> (Pilihan)	126
8.1	Pengertian <i>Khiyar</i>	126
8.1.1	Pilihan Bersyarat	127
8.1.2	Akad-akad yang Boleh dibuat Pilihan Bersyarat	128
8.1.3	Hukum dan Kesan Syarat Pilihan Kepada Akad	128
8.2	<i>Khiyar</i> (Pilihan) Secara Menentukan	129
8.2.1	Syarat Bagi <i>Khiyar</i> (Pilihan) Secara Menentukan	129
8.2.2	Pilihan Setelah Melihat Objek Akad	130
8.2.3	Akad yang Boleh Menerima Syarat Pilihan Setelah Melihat Objek Akad	131
8.2.4	Syarat-syarat Pilihan Setelah Melihat Objek Akad	132
8.2.5	Waktu Untuk Membuat Pilihan dan Tempohnya	132
8.2.6	Hukum Serta Kesannya	133
8.3	Perkara-perkara yang Menghilangkan Hak Memilih Setelah Melihat Objek Akad	134
8.3.1	Pilihan kerana Kecacatan (<i>AIB</i>)	135

8.3.2	Kecacatan yang Mengharuskan Hak Memilih Digunakan	136
8.3.3	Syarat Pilihan kerana Kecacatan	136
8.3.4	Kesan Pilihan kerana Kecacatan Pada Akad	136
8.4	Perkara-Perkara yang Menggugurkan Hak Memilih Kerana Kecacatan (<i>AIB</i>)	137
8.5	Pengaruh Niat dan Kehendak dalam Melahirkan Akad dan Syaratnya	139
8.5.1	Pendapat Pertama	140
8.5.2	Pendapat Kedua	141
8.5.3	Pendapat Ketiga	145
8.6	Berakhirnya Sesuatu Syarat Pilihan	146
	Rumusan	148
	Kata Kunci	149
	Rujukan	149
Topik 9	<i>Ar-Rahn</i> (Gadaian)	
9.1	Pengertian <i>ar-Rahn</i> (Gadaian)	151
9.2	Syarat-syarat Berkaitan Gadaian	157
9.2.1	Gadaian yang Sah	158
9.2.2	Gadaian yang Tidak Sah	158
9.3	Manfaat yang Diperoleh daripada Barang Cagaran	159
	Rumusan	162
	Kata Kunci	163
	Rujukan	163
Topik 10	<i>As-Syarikah</i> (Perkongasian)	
10.1	Pengertian <i>as-Syarikah</i> (Perkongasian)	164
10.2	Dalil-dalil Kesahihan <i>as-Syarikah</i>	164
10.3	Jenis-jenis Perkongsian	165
10.3.1	Syarikat Hak Milik	168
10.3.2	Syarikat yang Berakad	169
10.4	Rukun dan Syarat dalam Akad Perkongsian	171
10.5	Syarat-syarat Akad Perkongsian	173
10.5.1	Syarat Khusus	173
10.5.2	Syarat Umum	173
	Rumusan	178
	Kata Kunci	179
	Rujukan	179

Topik 11	<i>Al-Mudharabah</i> (Perkongsian Modal)	180
11.1	Pengertian <i>al-Mudharabah</i>	180
11.2	Dalil yang Mengharuskan Amalan <i>al-Mudharabah</i> Menurut Sunnah	184
11.3	Rukun Syarikah <i>al-Mudharabah</i>	186
	Rumusan	189
	Kata Kunci	190
	Rujukan	190
Topik 12	<i>Aqad al-Ijarah</i> (Akad Sewaan)	191
12.1	Pengertian <i>al-Ijarah</i> (Sewaan)	191
12.2	Dalil Kesahihan Akad <i>al-Ijarah</i> (Sewaan)	194
12.3	Rukun dan Syarat Akad Sewaan: Bayaran Upah Sewaan	197
12.4	Jualan ke atas Sewaan	198
12.5	Alasan yang Membenarkan Pembatalan Akad Sewaan	200
12.6	Hukum dan Kesan Pembatalan Sewaan	201
	Rumusan	202
	Kata Kunci	203
	Rujukan	203
Topik 13	<i>Al-Wadiah</i> (Simpanan)	205
13.1	Pengertian <i>Wadiah</i>	205
13.2	Dalil Hukum <i>Wadiah</i>	206
13.3	Rukun dan Syarat <i>Wadiah</i>	209
13.3.1	Orang yang Berakad	209
13.3.2	Barang Simpanan	210
13.3.3	Sighah Ijab dan Kabul	210
13.4	Perubahan <i>Wadiah</i> dari Amanat Menjadi Ganti Rugi (<i>Dhamaan</i>)	211
	Rumusan	213
	Kata Kunci	214
	Rujukan	214
Topik 14	<i>Qardh al-Hasan</i> (Pinjaman)	216
14.1	Pengertian <i>al-Qardh</i>	216
14.2	Asas-asas Pensyariatkan <i>al-Qardh</i>	217
14.3	Hikmah Disyariatkan <i>al-Qardh</i>	219
14.4	Hukum dan Kesannya Pada Akad <i>al-Qardh</i>	221
14.5	Rukun dan Syarat Transaksi <i>al-Qardh</i>	222
14.5.1	<i>Sighah</i>	222
14.5.2	<i>Aqidain</i>	223
14.5.3	Harta yang Dihutangkan	224

14.6	Permasalahan dalam <i>al-Qardh</i>	226
14.6.1	Memberi Tanggung Waktu kepada Orang yang Kesulitan Membayar Hutang	226
14.6.2	Kewajiban Membayar Hutang	227
	Rumusan	227
	Kata Kunci	228
	Rujukan	228
Topik 15	Takaful (Insurans)	230
15.1	Pengertian Takaful	230
15.2	Sistem Takaful di Malaysia	232
15.3	Konsep Urus Niaga Takaful	233
15.3.1	Takaful	233
15.3.2	<i>Tabarru'</i>	234
15.3.3	Akad	234
15.3.4	<i>Al-Mudharabah</i>	235
15.4	Jenis-jenis Perlindungan Takaful	236
15.4.1	Skim Takaful Am	236
15.4.2	Pelan Takaful Keluarga	238
	Rumusan	241
	Kata Kunci	242
	Rujukan	242